

כלכלה בצל קלקלה

<<< רונן מרטין כהן

כולל הוצאות והכנסות "נסתרות", "גונחות" או "מפתיעות" (כמו שאמרה לי לקוחה: "סוף סוף גמרתי לשלם על המקרר החדש, פתאום "נפל עלי" יום-ההולדת של הילד"...). מפרקים את כל סוגי ההוצאות כמה שיותר. בספרי הגדרתי מעל ל-80 סוגי הוצאות והכנסות. ככל שתפרק יותר, כך תשלוט יותר. מגדירים לכל הוצאה האם היא: הכרחית בתשלום קבוע, הכרחית בתשלום משתנה, נחוצה, לא נחוצה. אח"כ קובעים את העדיפות העסקית של כל סוג: עד כמה יפגע היעדרה של ההוצאה באיכות חיינו. האם לשלם משכנתא חשוב מלשלם על ממתקים?

שנית, מבינים כי ניהול, מעקב, בקרה, שליטה, חיזוי הם לא מושגים אקדמיים אלא צורך קיומי והתנהגות יומיומית נחוצה. ניהול נכון דורש ממך מעט מאד: דפי משבצות, עט, ארבע פעולות חשבון וחמש עשרה דקות בממוצע בשבוע. מה מתוך כל אלו אין לך? חמש עשרה דקות בשבוע, אך כל שבוע! מהיום עד שארית חיך: חלק בלתי נפרד מחיך.

ומה עושים עם רשימת ההוצאות שפירטנו? ואיך עוקבים אחרי הפעולות בחשבון הבנק? האם בזכות צעדים פשוטים אלו ניתן להימנע מהתמוטטות כלכלית שבדרך, האם ניתן לחזות מה יהא מצבנו שנה מהיום או לתכנן לטווח ארוך? בהחלט! בפעם הבאה נדון בכך.

הולך וגובה על פקדון צנוע של 7000 ₪ יקבל ריבית של 30 ₪ לערך, כלומר כלל הכנסותיו הן: 5030 ₪. משה ה"קמצן" חי כל חודש מיותר כסף ממה שעבד בשבילו.

לעומתו, "חיים עושה חיים" שגם הוא מרוויח 5000 ₪ בחודש, שלושה ילדים, מכונית משומשת, ובעל דירה דומה למשה. אך לחיים יש "יותר הוצאות מהכנסות" וכולן חיוניות: 7000 ₪ בחודש בממוצע רב-חודשי. כלומר כל חודש הוא מקבל "הכנסה" מהבנק של 2000 ₪, שאותה חובה להחזיר וגם לשלם ריבית רצחנית. לאחר ארבעה חודשים וחצי הוא הגיע ממצב חשבון של 0 ₪ למצב של -10,000, וממצב של 0 ₪ ריבית למצב של 120 ₪ ריבית חודשית. אז קיבל טלפון מ"חבר", מנהל סניף הבנק, שהודיע לו שכל חריגה נוספת תגרור ביטול צ'קים וכרטיסי אשראי, החזרת משכנתא והוראות קבע ושאר הגבלות. במילים שלנו, ה"הכנסה" הנוספת של 2000 ש"ח הופסקה. אך על "מינוס" של 10000 ₪ צריך לשלם ריבית חודשית של 120 ₪, כלומר חיים "המתוחכם" חי מ-4880 ₪ בלבד. "הפורן" הגדול חי מפחות כסף ממה שהזיע למענו.

מה אנו למדים? שהאשליה של "יותר הוצאות מהכנסות" תופסת רק לשלב ההידרדרות. בהגיעכם לקו האשראי התחתון, אתם חיים מפחות כסף ממה שעבדתם בשבילו. ברחובות יקנעם מסתובבות מכוניות של הבנקים השונים עליהן כתוב: "נתרם באדיבות חיים ומשפחתו ועתידו". ומי אתם הקוראים: חיים, משה, שילוב של שניהם?

אם כך, איך יוצאים ממעגל השעבוד לחוב השוטף?

ראשית, לומדים את המצב האמיתי של חיינו,

אז כפי שכתבתי לכם במאמר הקודם, עלינו לבדוק את ההצהרה הכל-כך ישראלית: "יש יותר הוצאות מהכנסות" והראיה: נכנסנו ל"מינוס". כלומר, הוצאנו יותר ממה שהכנסנו. אם לתרגם זאת לשפת החקלאים: "נכנסת לצינור כמות של מים (הכנסות) ויוצאת כמות גדולה יותר (הוצאות) מצד שני". ברור שאין דבר כזה, אז למה יש לנו תחושה כזו? כי לא לקחנו בחשבון את כל הכנסותינו ולא בדקנו לאן הולכות הוצאותינו. יש לנו ארבעה סוגי הכנסות. ששלושה מהם איננו צריכים להחזיר: שכר עבודה, קצבאות, רווחי הון. את סוג ההכנסה הרביעי צריך להחזיר ובריבית: הלוואות וחוב שוטף.

יש לנו גם חמישה סוגי הוצאות. ארבעה מהם לא יחזרו אלינו לעולם:

א. הוצאות קבועות, ניתנות לחיזוי מרבי ולשליטה אפסית: הלוואות, אגרות, משכנתא, שכירות, ביטוחים, ארונה.
ב. הוצאות שוטפות, ניתנות לחיזוי חלקי (מצריך חישוב) ולשליטה חלקית: הוצאות הבית, מזון, בילויים, תיקונים, תחבורה... ובקיצור: כל מה שאינו מופיע תחת "קבועות".

ג. תכניות, ניתנות לחיזוי ולשליטה מרבית: החלפת ריהוט ורכב, טיולים.

ד. מיסים, ניתנים לחיזוי טוב ולשליטה חלקית: מס הכנסה, ביטוח לאומי.

אך יש גם סוג הוצאה שיחזור אלינו תמיד כהכנסה (קטנה או גדולה): חסכון. הוצאה, שרובנו מזלזלים בה (כל התירוצים אפשריים) והיא בעצם זו שתקבע את איכות חיינו והיי ילדינו בשנים הבאות וגם תגדיל את הכנסתנו.

כדי לתת דוגמא להתנהלות ההוצאות וההכנסות אקח את שני חברי: "משה עובד קשה" מרוויח 5000 ₪ נטו בחודש, כולל קצבאות. יש לו שלושה ילדים, מכונית משומשת, דירה צנועה וחסכון של 200 ₪ בחודש. אין לו "חוב שוטף" בבנק. הוא "קמצן" ופרימיטיבי" - חי רק ממה שיש לו וחושב על סיכוני המחר. כלומר, כל חודש הוא מזוכה בריבית זכות על פקדונותיו בקצב

רונן מרטין כהן הוא מרצה ויועץ

לניהול כלכלי של משקי-בית ומחבר

הספר 'כלכלה בצל קלקלה'.

פרטים נוספים באתר www.kol.co.il

rmc55@walla.co.il

יצור בדבר חכמי הכלכלה,
ה' ו' רבות המיניע
אך מצד
הפך
יורו

קצת הקרחון

ללא מילים

"נתניהו: חוק ההסדרים במשק הוא לב המדיניות הכלכלית - תקציב המדינה הוא הנגזרת שלו" (הארץ 28.7). אולי בכל זאת כמה מילים נוספות - זהו החוק שמגביל, מקפיא ומבטל, בשם הרפורמות הכלכליות הקדושות, חוקים רבים שעברו כחוק ועל פי הדמוקרטיה בכנסת.